

СТАН ОЛІЄЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ У ВЕРЕСНІ-БЕРЕЗНІ 2024/25 МАРКЕТИНГОВОГО РОКУ

Папченко В.Ю., Матвєєва Т.В.

*Український науково-дослідний інститут олій та жирів
Національної академії аграрних наук України, м. Харків*

Головною особливістю 2024/25 маркетингового року (МР) для підприємств олієжирової галузі України, як і для всієї країни, залишалась робота в умовах військового стану. Але незважаючи на всі перепони та виклики обсяг виробництва основних видів насіння олійних культур у вересні-березні 2024/25 МР (за даними Асоціації «Укроліяпром» станом на 01.04.2025 року) складає: соняшнику - 12000 тис. т., сої - 6298,6 тис. т., ріпаку - 3600,0 тис. т., що проти відповідного періоду 2023/24 МР характеризується скороченням виробництва на 14 % насіння соняшнику (13900 тис. т.) та ріпаку (4400 тис. т.) при одночасному зростанні виробництва сої (4800 тис. т.) майже на 33 %. Експорт насіння олійних культур у звітній період становив: соняшнику - 65,0 тис. т., сої - 2685,0 тис. т., ріпаку - 2965 тис. т. (липень-листопад), у той час як внутрішня переробка складає відповідно соняшнику 6970 тис. т., сої 1580 тис. т. та ріпаку 480 тис. т. Виробництво соняшникової та соєвої олій у вересні-березні 2024/25 МР становило 3,100 млн. т. та 0,315 млн. т., а ріпакової 0,205 млн. т. за липень-березень 2024/25 МР [1].

Спостерігається зростання цін на насіння соняшнику на внутрішньому ринку - ціни зросли у порівнянні з початком 2023/24 МР майже вдвічі, а саме з 13 – 14 тис. грн/т. до 25-28 тис. грн/т. Враховуючи те, що у собівартості олії соняшникової 85 % займає вартість насіння соняшнику, а для виробництва однієї тони олії соняшникової необхідно переробляти 2,2-2,4 т. насіння, то звичайно відбулось зростання цін. Вартість соціально значущої продукції - олії соняшникової на внутрішньому ринку, яка впродовж останніх років не мала тенденцій до зростання, а навпаки трималась на стабільному рівні, або знижувалась, вже на початку 2024/25 МР мала тенденцію до зростання [1] і за даними Держстату України, у лютому 2025 року споживчі ціни на олію соняшникову зросли до 77,98 грн/л.

Основні країни – імпортери у вересні-березні 2024/25 МР: насіння соняшнику - Франція 63,8 %, Іспанія 24,0 %, інші 12,2 %; соняшникової олії (експортовано 2829,9 тис. т.) – Індія 17,5 %, Іспанія 12,8 %, Італія 10,9 % та ін.; соняшникового шроту (експортовано 2060,7 тис. т.) – Китай 34,5 %, Франція 14,5 %, Польща 12,9 % та ін.; бобів сої (експортовано 2685,2 тис. т.) – Туреччина 24,2 %, Єгипет 14,8 %, Нідерланди 11,7 %, Пакистан 10,3 % та ін.; соєвої олії (експортовано 299,9 тис. т.) – Польща 60,0 %, Індія 12,1 % та ін.; соєвого шроту (експортовано 715,9 тис. т.) – Польща 34,8 %, Угорщина 21,7 %, Іспанія 10,9 % та ін. [1].

Література:

1. Офіційний сайт асоціації «Укроліяпром» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukroilprom.org>.